

عنوان

راهکارهای اصلاح و ارتقاء فرهنگ مهدویت

پژوهشگر:

سکینه بازوند

دع 1393

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چکیده

مباحث مربوط به امام مهدی (عج) در تاریخ اسلام از سده ی نخستین تاکنون، به عنوان یک باور اسلامی نه شیعی مورد توجه دانشمندان و نویسندگان برجسته بوده، و آثار ارزشمندی ارائه کرده اند. این کوششی است در جهت پرکردن این خلاء علمی. نوشته پیش رو، در یک مقدمه و سه فصل سامان یافته، که در مقدمه، بحث هایی در باره تعریف لغوی و اصطلاحی درباره جایگاه مهدویت در میان مسلمانان و نیز دانشمندان اسلامی به این موضوع بررسی شده که آثار و نوشته هایی حدیثی و تاریخی، گواه بر این واقعیتند.

ابتدا نگاه کلی به چیستی مهدویت افکنده شده و آن گاه شناخت امام زمان (عج)، راههای شناخت و ویژگی های امام (عج) ارائه شده و در ادامه عقیده به ظهور مهدی (عج) از نظر اقوام و ادیان به تفصیل آورده شده، بررسی طرح مباحث مهدویت در بعدهای مختلف قسمت های دیگر فصل اول را تشکیل می دهند. پژوهش حاضر به مسئله راهکارهای ارتقاء و اصلاح مهدویت در دو حوزه اجتماعی و فرهنگی پرداخته است.

با توجه به اهمیت این مسئله در دوران غیبت و شرائط کنونی جهان مهمترین راهکارهای اجتماعی عبارت اند از: امید بخشی به جامعه، بشارت از ظهور باعث ایمنی از بلاها، راهکارهای آشکار و....

راهکارهای فرهنگی ارائه شده در این پژوهش نیز عبارتند از: گسترش اسلام، راهکارهای علمی و فرهنگی، افزایش علمای دینی و....

در این پژوهش به طور مفصل راهکارهای ارائه شده تبیین شده است.

کلید واژها: مهدویت، راهکارها، اجتماعی، فرهنگی، اصلاح، ارتقاء.

مقدمه

مهدویت در لغت به معنای «هدایت کردن» و در اصطلاح «اعتقاد به ظهور مهدی(عج)» است.

در ابتدای بحث درباره راهکارهای ارتقاء و اصلاح فرهنگ مهدویت این سوال مهم مطرح است که آن وجود علوم و فنون مختلف بحث کردن در موضوع راهکارهای مهدویت چه ضرورتی دارد؟ آیا این بحث یک بحث فرعی است یا جزء مباحث مهم و اصلی زندگی است؟ آیا سخن از راهکارهای ارتقاء و اصلاح مهدویت نیازی از نیازهای امروز ماست و می تواند تحولی اساسی در زندگی ما ایجاد کند؟

روشن است که شناخت ضرورت و بایستگی این موضوع، سبب تقویت انگیزه و نشاط در پیگیری این بحث و به کارگیری تمام امکانات مادی و معنوی در جهت ترویج این عقیده و راهبرد اساسی زندگی خواهد شد.

ما مدعی هستیم که بر اساس متون دینی فرهنگ مهدویت، هویت اصلی و اساس مسلمین است و به همین دلیل در رأس توصیه های پیامبر عظیم الشان اسلام بوده است. بجاست در این جهان ضرورت پرداختن به بحث راهکارهای ارتقاء و اصلاح فرهنگ مهدویت را در دو بعد فرهنگی و اجتماعی بررسی کنیم.

چیستی مهدویت

مهدویت را اعتقاد به ظهور حضرت مهدی(عج) می گویند که از جمله معتقدات اصولی مذهب شیعه اثنی عشری است و همان پدیدآمدن حکومت عدل جهانی است.⁽¹⁾ مفهوم امامت: ریاست عامه بر امور و دنیای مردم است بواسطه پیغمبر.⁽²⁾

شناخت امام راه معرفت خدا

نخستین و مهم ترین وظیفه انسان شناخت پروردگار آفریننده خویش است. و تا شناخت او حاصل نشود، راه درست بندگی و اطاعات از او به روی انسان باز نخواهد شد. به همین جهت در قرآن و روایات مطالب فراوانی درباره لزوم معرفت خدا مطرح شده است. از نظر روایات راه معرفت خدا و اوصاف او شناخت اولیای خدا و امامان معصوم(ع) است. معصومین انسانهایی کامل اند، که خداوند آنها را خلیفه و نماینده خود در روی زمین قرار داده است. و در اراده کرده که با آنان شناخته شود و از مسیر اطاعات آنها، اطاعت شود و ثواب و عقاب را نیز در مدار اعتقاد و اطاعت آنان قرار داده است.⁽³⁾

وقتی از امام حسین(ع) درباره معرفت خدا و چگونگی آن سوال شد حضرت فرمودند: «معرفة اهل كل زمان امامهم الذی یجب علیهم طاعته» مراد از شناخت خدا شناخت هر اهل هر زمانی نسبت به امام خویشان است آن امامی که اطاعت او بر آنان واجب است.⁽⁴⁾

آسیب های حصاربندی و حصار شکنی، سلامت مرزشناسی در این محور آسیب های تربیت دینی، در دو سوی متقابل حصاربندی و حصارشکنی نامیده شده اند که باعث نشناختن امام خود می باشد. با توجه به چهار چوب کلی در محور به بررسی آن در مورد خاص مهدویت خواهیم پرداخت. بر این اساس بهره وری از مهدویت در امر تربیت در دو صورت آسیب زا خواهد بود.

هنگامی که فهم ها از این اصل اعتقادی و عما ما در پرتو آن به صورت حصار بندی جلوه گر شود و هنگامی که موضع ما در قبال به حصارشکنی منجر شود. در شکل نخست از آسیب زایی تصویر و برداشتی ایستا از مهدویت و انتظار مهدی(عج) وجود دارد به این معنا که در دو صف حق و باطل هر یک با پیروان خود برقرارند تا زمانی که ظهور رخ دهد و باطل منحل شود. در این فاصله پیروان حق و باطل بریده و برکت

نتیجه گیری

در پژوهش حاضر مسئله راهکارهای ارتقاء فرهنگ مهدویت مورد بررسی و تبیین قرار گرفت. و مهم ترین راهکارهای ارائه شده در دو بعد اجتماعی و فرهنگی ارائه شد. راهکارهای اجتماعی عبارت اند از:

1. امید بخشی به جامعه

2. راهکارهای آشکار

3. ترسیم اهداف زندگی

4. خوش بینی و نشاط

راهکارهای فرهنگی عبارت اند از:

1. گسترش اسلام

2. راهکارهای علمی – دینی

3. افزایش عالمان دینی

4. آموزش و پرورش

طرز تلقی افراد جامعه نسبت به موضوع مهدویت نگرش آنان را تشکیل می دهد. و مهم ترن گام در جهت تغییر نگرش ارائه راهکار است. برای اینکه این راهکارها هستند که اگر از صلاحیت لازم شناختی برخوردار باشند نگرش و یا طرز تلقی افراد جامعه را نسبت به مباحث مهدویت در جهت مثبت تغییر می دهند. راهکارهای ارائه شده مطلوب ترین راهکارها برای گسترش فرهنگ مهدویت هستند.

1. اینترنت، سایت مهدویت.
2. همان.
3. محمد امین بالادستان، محمد مهدی حائری پور، مهدی یوسفیان، نگین آفرینش، ص 68، انتشارات بنیاد فرهنگی و هنری حضرت مهدی موعود، قم، 1391.
4. ابو جعفر محمد بن علی، صدوق، علل الشائع، ج 1، ص 9، دارالکتب الاسلامیه، تهران، 1385.
5. محمد امین بالادستان، محمد مهدی حائری پور، مهدی یوسفیان، نگین آفرینش، ص 68، انتشارات بنیاد فرهنگی و هنری حضرت مهدی موعود، قم، 1391.
6. محمد باقر مجلسی، بحار الانوار، ص 52، انتشاران موسسه الوفا، بیروت، 1403.
7. عبدالرضا احمدی نژاد، آسیب های تربیتی مهدویت، ص 6،
8. اینترنت، سایت مهدویت.
9. مرکز فرهنگی انتشاراتی بشر، ویژگی های امام مهدی (عج)، ص 31، تهران، 1380.
10. اینترنت
11. محمد دارا شکوه، اوپاشاد، ج 2، ص 637.
12. علائم الظهور
13. همان، ص 237.
14. لطف الله گلپایگانی، امامت و ولایت، ص 240، انتشارات حضرت معصومه (س)، قم، چاپ سوم.
15. سید محمد کاظم قزوینی، امامت مهدی از ولادت تا ظهور، ص 193.
16. همان.
17. همان.
18. همان.
19. همان.
20. همان
21. همان.

23. همان.
24. محمد باقر مجلسی، بحار الانوار، ج52، ص346، مؤسسه الوفا، بیروت، 1403.
25. همان، ص391.
26. ابن ابی محمد بن ابراهیم بن جعفر الکاتب نعمانی، کتاب الغیبه، ج 1، ص591، صدوق، قم، 1376.
27. همان، ص536.
28. ابی جعفر محمد بن علی بن الحسین ابن بابویه قمی، کمال الدین و تمام النعمه، ج1، ص583، دارالحديث، قم، 1380.
29. سوره اسراء، آیه 71.
30. روح الله شاکرمی زوادهی، ضرورت طرح مباحث مهدویت، بنیاد فرهنگي مهدی موعود، ص33، تهران، 1384.
31. ابی جعفر محمد بن علی بن الحسین ابن بابویه قمی، کمال الدین و تمام النعمه، ج2، ص39، دارالحديث، قم، 1380.

فهرست منابع و مآخذ

1. قرآن.
2. ابن بابویه قمی، ابی جعفر محمد بن علی بن الحسین، کمال الدین و تمام النعمه، دار الحديث، قم، 1380.
3. احمدی نژاد، عبدالرضا، آسیب شناسی تربیتی مهدویت، 1385.
4. اینترنت، سایت مهدویت
5. بالادستان، محمد امین، حائری پور، محمد مهدی، یوسفیان، مهدی، انتشارات بنیاد فرهنگی- هنری مهدی موعود، 1391، چاپ دوم
6. شاکرمی زواردهی، روح الله، ضرورت طرح مباحث مهدویت، انتشارات بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (عج)، تهران، 1386، چاپ دوم.
7. صافی گلپایگانی، لطف الله، امامت و ولایت 1389.
8. صدوق، ابو جعفر محمد بن علی، علل الشائع، ج1، ص9، دارالکتب الاسلامیه، تهران، 1380.
9. طبسی، نجم الدین، چشم اندازی به حکومت مهدی (عج)، بوستان کتاب، قم، 1380 مرکز فرهنگی انتشارات بشر، نشر تهران 1380.
10. سید محمد کاظم قزوینی، امامت مهدی از ولادت تا ظهور، بی تا.
11. متقی زاده، زینب، جهانی شدن فرهنگ مهدویت، انتشارات بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود، 1390، چاپ دوم.
12. محمد باقر مجلسی، بحار الانوار، موسسه الوفا، بیروت 1403.
13. ابن ابی محمد بن ابراهیم بن جعفر الکاتب نعمانی، کتاب الغیبه، صدوق، قم، 1376.

مقالات

1. موسوی گلپایگانی، سید رضی، ترسیم فرهنگ مهدویت.
2. العبادی، زین الله، توسعه فرهنگ مهدویت.

